

„Augau Kaune, šalia S. Dariaus ir S. Girėno aerodromo. Labiausiai mėgau stebėti į dangų kylančius lėktuvus. To stebuklo net vaikiškose svajonėse nedrįsau susieti su savimi, paniškai bijojau aukščio. Bet laikas parodė, kad viskas įmanoma, reikia tik noro ir daug kantrybės. Tą nuolat kartoju žmonėms, su kuriais dabar dirbu – palūžusiems, valdomiems priklausomybių. Juk visas ribas sau nustatome patys“, – įsitikinusi psichologė Giedrė Starkevičiūtė.

Giedrė išbandė įvairius sklandytuvus, teko sėsti į pokarį menantį, sportinį bei savo favoritą [LAK-12 „Lietuva“](#), sukurtą pagal pirmojo plastikinio lietuviško sklandytuvo prototipą. Per vienuolika sklandymo metų ji įveikė stiprią aukščio baimę. Šiandien ji save realizuoja Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyboje ir padeda žmonėms kovoti su jų vidiniais sunkumais.

Suklupusius tėvus labiausiai veikia vaikų žodžiai

G. Starkevičiūtė dirba Kauno apskrities mobiliojoje komandoje. Kartu su priklausomybių ir socialinės srities specialistais vyksta į sudėtingą krizę išgyvenančios šeimos namus, bendrauja, stengiasi kuo tiksliau identifikuoti problemas, siūlo jų sprendimo kelius. Problemos gilios, o kartais ir iš kartos į kartą perduodamos.

Visada kalbasi ir su vaikais. Psichologė paaiškina, jog pasitikėjimu grįstas pokalbis svarbus tam, kad vaikų akimis galėtų pamatyti, su kuo šeima susiduria: „Jie atvirai pasakoja, kaip gyvena, kokius sunkumus patiria“.

Specialistėms vaikų žodžiai yra reikšmingas resursas, motyvuojant tėvus keisti elgesį, gydytis nuo alkoholizmo. Kiek gilios priklausomybės, kiek stipriai pažeisti žmonės, vis tiek savo vaiką nori matyti laimingu. Tad viena iš jų užduočių yra perteikti vaikų jausmus: ką išgyvena, kai suaugusieji namuose neblaivūs, kai trūksta dėmesio, maisto, o vaikiškus pečius užgula buities rūpesčiai. Dažnai tada ir įvyksta lūžis.

„Tikriausiai manome, kad nuo alkoholio priklausomoje šeimoje tėvų ir vaikų santykiai būtinai pažeisti, bet tai nėra taisyklė. Vaiko jausenos ir lūkesčių perteikimas tėvams vyksta labai jautriai, stengiantis esamo ryšio nepažeisti ir nepakenkti tarpusavio santykiams“, – tokias darbinės situacijas Giedrė prilygina aukštajam pilotazui, psichologijos subtilių specialistė mokosi ir nuolat save tobulina jau dešimt metų.

Mobiliosios komandos psichologė įgijo socialinės psichologijos ir medicinos psichologijos magistro laipsnį, baigė individualaus konsultavimo Geštalo terapijos kursą, mokėsi meno terapijos, nuolat gilina profesines žinias įvairiuose mokymuose ir seminaruose, parašiusi ne vieną mokslinę publikaciją.

Sudėtingo likimo žmones pasiekia per meną

Profesionali psichologė aktyviai šviečia visuomenę psichologijos tematika, o dailės ir kino terapiją dažnai pasitelkia bendrauti su ypatingomis auditorijomis: už sunkius nusikaltimus bausmę atliekančiais nepilnamečiais, sudėtingo elgesio jaunuoliais globos namuose.

G. Starkevičiūtė pasakoja, kad priskaičiuojama šimtai terapijos formų: nuo plačiai žinomų dailės, judesio iki netikėčiausių, tokių kaip ugnies, šalčio, net gyvačių prisilietimo. Su komandos kolegėmis, kaip vieną iš pagalbos būdų, ji išbandė kino terapiją. Pašnekovė nebejoja, kad bet kurį gyvenimo įvykį ar reiškinių galime tik matyti, o galime sąmoningai pažvelgti į jį giliau. Štai ir filmo peržiūra atveria klotus patirčių, nes mūsų užslėptus jausmus pasiekia per vaizdą ir garsą, sukuria saugią aplinką save pažinti.

„Kino juosta, spektaklis, paveikslas ar bet kuris kitas meno kūrinys tarsi veidrodis atspindi mūsų vidų. O mūsų reakciją nulemia daugybė aplinkybių: emocinis intelektas, išsilavinimas, vertybės, gyvenimiška patirtis ar net tos dienos nuotaika. Tinkamai parinkta terapijos forma gali padėti ten, kur kita pagalba mažai veiksminga“, – terapijos reikšmę įvardija specialistė.

Kaip vieną iš pavyzdžių, Giedrė pateikia vasaros susitikimą su kalinčiais nepilnamečiais. Pasitelkus tam tikras psichologijos technikas, specialistė tuokart nuteistuosius pakvietė suformuluoti sau gyvenimo kitapus grotų viziją ir atidžiai stabtelti ties tuo, kiek jų pačių pastangų ir valios reikia tam pasiekti. Akcentuoja, kad svarbiausias tikslas buvo padėti jaunuoliams suvokti, kad sprendimai yra jų pačių valioje ir tik maža dalimi priklauso nuo aplinkybių.

Norėjo išbandyti kuo daugiau skirtingų sklandytuvų

Sklandymo pamokas G. Starkevičiūtė pradėjo lankyti dar studentė. Skelbimą apie rengiamus kursus rado vakarodama prie psichologijos mokslų. Užsirašė. Kai savo planais pasidalijo su artimaisiais ir draugais, to rimtai niekas nepriėmė. Visi žinojo apie Giedrės panišką aukščio baimę, ji ir aukštis atrodė nesuderinami dalykai.

„Ryžausi atsikratyti baimių. Kiekvieną savaitgalį treniravausi, labai stengiausi. Skraidžiau ir pokariu konstruotu sklandytuvu, ir sportiniu, bet labiausiai norėjau pakilti lietuvišku vienviečiu sklandytuvu [LAK-12 „Lietuva“](#). Sukurtas treniruotis patyrusiems sklandytojams, šis gražuolis turi vertę kaip rekordinis atviros klasės sklandytuvas. O aš dar ir gimusi tais pačiais metais, kai jis sukonstruotas“, – apie savo sklandymo kelią pasakoja profesionali psichologė.

Kad gautų teisę valdyti šį dvisparnį aparatą, sklandytojas turi atitikti labai aukštus meistriskumo standartus, Giedrei prireikė septynerių metų iki pirmojo skrydžio su LAK-12. Atkakli sklandytoja įveikė visus sudėtingus etapus: praėjo sveikatos patikrą, susidorojo su aukščio baime, išlaikė valstybinius egzaminus ir gavo sklandytojo licenciją. Didžiausias iššūkis šiame kelyje buvo šuolis parašiotu. Aukščio bijančiam žmogui ši užduotis nuo pat pradžių atrodė neįmanoma. Bet noras gauti licenciją, o kartu ir teisę sėsti prie „Lietuvos“ vairo, buvo stipresnis. Sklandytojos licenciją turi vos kelios moterys Lietuvoje.

Vis dažniau žvilgsnis krypsta į debesis

Giedrė pasakoja, kad vienuolika metų nuo pavasario iki rudens, kai sklandymo sezonas baigiasi, visus savaitgalius leido Vilniaus Paluknio arba Pociūnų aerodromuose, vienu metu priklausė net dviem sklandytojų klubams. Sportinių rezultatų nesiekė, o asmeniais laimėjimais didžiuojasi: aukščio rekordas – 2 km ir du šimtai metrų, ore, nenutupiant praleisto laiko – keturios valandos. Kad geriau įsivaizduotume sklandytuvę patiriamą jausmą, tereikia žinoti, kad debesis vasaros dieną dažniausiai formuojasi pusantro kilometro aukštyje, vadinasi, pilotas yra arti jų.

Sklandytojos meistriskumą rodo sėkmingi skrydžiai LAK-12 sklandytuvu. Aparatas yra dvidešimties metrų ilgio, žemais sparnais, net ir stipriam vyrui jį sunku suvaldyti. Ilgi sparnai liečia žemę kylant ir dėl aukštos aerodinaminės kokybės sklandytuvą sunku priversti nutūpti pasirinktoje vietoje.

„Prie sklandytuvo vairo dar sėsiu, kol kas ir ant žemės labai daug darbų“, – sako Giedrė, prieš tris metus, kai pradėjo dirbti Tarnyboje, atsitraukusi nuo šio hobiaus.

Ji neslepia: sudėtingi tūpimai ir pakilimai, akimirkos su bičiuliais sklandytojais nuolat iškyla atmintyje. Labiau pavojingų nei romantiškų akimirkų ilgisi, o save pagauna vis dažniau pastebint tinkamą orą skraidyti. Palankiausia skristi, kai susidaro kamuoliniai debesis ir pučia nestiprus vėjas. Laikas kilti?

Nuotraukos iš G. Starkevičiūtės asmeninio archyvo.

Vaiko teisių gynėja: prie sklandytuvo vairo dar sėsiu, kol kas ir ant
žemės labai daug darbų

